

Серед науковців-початківців було проведено конкурс на кращу доповідь. Приємно зазначити, що серед переможців – студенти маріупольських вищів. Участь молодих науковців-початківців та досвідчених метрів створила передумови для формування нових завдань особистих досліджень, розширила коло проблем. За результатами роботи секцій видано збірку доповідей, ознайомитися з якими можна на офіційному сайті МДУ (mdu.in.ua), що пролонгує науковий діалог, отже і створює перспективи для подальших досліджень.

Серед найважливіших компетенцій, необхідних для успішного професійного становлення в ХХІ столітті: комунікація, мультикультурність і відкритість та вміння застосовувати інформаційні технології, що дозволяє системно підходити до вирішення проблем в умовах невизначеності. Всі ці компетенції неможливо сформувати протягом лише студіювання. Свідоме ставлення до траєкторії індивідуального розвитку, як частини суспільного життя, може стати запорукою не тільки індивідуальної успішності, а й забезпечити сталий розвиток людства в цілому. Саме тому проблема, що обговорювалася на конференції в м. Маріуполі, має величезні перспективи. Маю надію, що наступний рік окреслить нові дискурси її розгляду, а залучення до обговорення європейської наукової спільноти дозволить виробити ті підходи, що сприятимуть реалізації основних настанов сталого розвитку людства в інформаційно-культурній сфері.

УДК 93:929Свє(045)

Ю. М. Нікольченко, С. Є. Орехова

КРУГЛИЙ СТІЛ, ПРИСВЯЧЕНИЙ 100-РІЧЧЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВИДАТНОГО УКРАЇНСЬКОГО АРХЕОЛОГА, ІСТОРИКА, КРАЄЗНАВЦЯ І МУЗЕЄЗНАВЦЯ, ДОКТОРА ІСТОРИЧНИХ НАУК І.К. СВЄШНІКОВА

Аналізуються матеріали круглого столу, присвяченого 100-річчю від дня народження видатного українського археолога, історика, краєзнавця і музеєзнавця, доктора історичних наук І. К. Свєшнікова, який відбувся 19 жовтня 2015 р. на історичному факультеті Маріупольського державного університету. У засіданні круглого столу взяли участь викладачі і студенти університету, наукові працівники Маріупольського краєзнавчого музею, учні загальноосвітніх шкіл і журналісти Маріуполя.

Ключові слова: *Маріупольський державний університет, історичний факультет, круглий стіл, Ігор Кирилович Свєшніков, життя і творчий шлях вченого, археологія, історія, краєзнавство, музеєзнавство, наукова спадщина вченого.*

19 жовтня 2015 р. минуло сто років від дня народження відомого українського вченого – археолога, історика, краєзнавця і музеєзнавця, доктора історичних наук І. К. Свєшнікова. Його доміантним науковим інтересом, як археолога, понад 45 років залишалася бронзова доба (III–II тис. н.е.) – один з найскладніших періодів давньої історії України.

Не випадково результати багаторічних розкопок об'єктів, залишених населенням кінця енеоліту – початку бронзової доби Передкарпаття, Поділля і Волині, що включали у себе питання господарської діяльності, суспільних відносин, вірувань і

зв'язків із сусідами, Ігор Кирилович вважав своїм вагомим внеском у пошук та з'ясування історичної істини [6].

Близько 200 опублікованих наукових праць І. К. Свешнікова складають його студії з проблем археології України доби енеоліту, бронзи, раннього залізного віку, давньоруського періоду та Нового часу [1; 2; 3; 7]. Разом з тим вони вирізняють його творчість серед інших археологів, істориків, краєзнавців, оскільки автор вибудовував свої дослідження на такому сутнісному, якісному, комплексному зрізі (від первісної археології України до історії українського козацтва), який мало практикувався і практикується науковцями. Йдеться, зокрема, про його прагнення пізнавати і оцінювати українську історію і культуру в органічному взаємозв'язку матеріальних і духовних чинників, взаємовпливів загальноєвропейських і регіональних ознак, неупередженої порівняльної оцінки цивілізацій та альтернатив їхнього історичного розвитку.

Багаторічні фундаментальні розкопки пам'яток різних хронологічних періодів вітчизняної археології проводились Ігорем Кириловичем паралельно з дослідженням поля Берестецької битви 1651 р., що увійшла в історію України як визначна подія Національно-визвольної війни 1648–1658 рр.

Роботи археологічної експедиції Рівненського обласного краєзнавчого музею під керівництвом І. К. Свешнікова з 1970 до 1990 рр. були першою в Україні блискучою практикою дослідити археологічними методами територію масштабної середньовічної битви [4].

Поруч із здобутками Ігоря Кириловича Свешнікова як вченого-археолога заслуговує на увагу його діяльність у краєзнавчому русі в Україні. Краєзнавчі і музеєзнавчі студії присутні на усіх етапах його наукової творчості і громадської діяльності [5].

І. К. Свешніков раптово помер 20 серпня 1995 р. під час дослідження території і об'єктів унікальної історико-архітектурної пам'ятки України XV–XVII ст. – Дубенського замку.

17 червня 2015 р. Верховна Рада України прийняла Постанову № 536-VIII «Про відзначення 100-річчя від дня народження Ігоря Свешнікова».

З нагоди ювілею видатного вченого 19 жовтня 2015 р. на історичному факультеті Маріупольського державного університету з ініціативи кафедри культурології та інформаційної діяльності відбулося засідання круглого столу, в якому взяли участь викладачі і студенти університету, наукові працівники Маріупольського краєзнавчого музею, учні загальноосвітніх шкіл і журналісти Маріуполя.

Учасників круглого столу привітали декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор В. Ф. Лисак і завідувач кафедри історичних дисциплін, доктор історичних наук, професор В. М. Романцов. У своїх виступах вони звернули увагу учасників круглого столу, що науковий пошук чи не найкращою мірою репрезентує вищий навчальний заклад не лише стосовно якісної характеристики його професорсько-викладацького складу, але й створенні можливості для студентів розширяти свої знання на унікальному досвіді вітчизняних і зарубіжних науковців. Прикладом для студентів може слугувати великий особистий внесок І. К. Свешнікова у розвиток української археології, історії, краєзнавства і музеєзнавства та у підготовку в Україні високо професійних фахівців – істориків і археологів.

У режимі on-line директор Рівненського обласного краєзнавчого музею О. С. Булига виголосив вітання учасникам круглого столу від оргкомітету Наукової конференції та урочистих заходів у Рівненській області, присвячених ювілею вченого.

Багато цікавого, нового і повчального з тернистого життя і наукової спадщини вченого учасники круглого столу дізналися з доповідей, з якими виступили учасники круглого столу:

– Г. І. Батичко, кандидат з мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри культурології та інформаційної діяльності назвала свій виступ «І. К. Свешніков – вчений Божою милістю» і присвятила його аналізу наукової спадщини вченого;

– Ю. М. Нікольченко, доцент кафедри культурології та інформаційної діяльності, заслужений працівник культури України, який багато років не тільки особисто знав І. К. Свешнікова, а й працював з ним у багатьох археологічних експедиціях у Рівненській, Волинській і Львівській областях, розповів про життєвий шлях вченого та його значний внесок у розвиток вітчизняного краєзнавства і музеєзнавства;

– В. О. Забавін, старший викладач кафедри історичних дисциплін запинився на важливій проблемі у вітчизняній археології, якій І. К. Свешніков присвятив все своє наукове життя – бронзовому віку на теренах України;

– Л. І. Кучугура, завідувач відділу історії краю з давніх часів до 1917 р. Маріупольського краєзнавчого музею представила учасникам круглого столу свій виступ – «І. К. Свешніков – дослідник козацьких старожитностей України»;

– Ю. В. Рябуха, кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології та інформаційної діяльності присвятив свою розвідку результатам досліджень І. К. Свешніковим битви під Берестечком – визначної події Національно-визвольної війни українського народу 1648–1658 рр., яка відбулася 29 червня – 10 липня 1651 р. поблизу сіл Пляшева, Острів і Солонів сучасного Радивилівського району Рівненської області;

– Є. С. Горб, здобувач кафедри всесвітньої історії Донецького національного університету ознайомив присутніх з унікальними результатами, здобутими І. К. Свешніковим у процесі дослідження поля Берестецької битви археологічними методами. Оригінальні речі учасників битви стали еталоном щодо визначення особливостей матеріальної і духовної культури різних верств населення України середини XVII ст.

С. Є. Орехова, кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології та інформаційної діяльності ознайомила учасників зібрання з ювілейними персоналізованими поштовими випусками. На виконання Постанови Верховної Ради України «Про відзначення 100-річчя з дня народження Ігоря Свешнікова» від 17 червня 2015 р. № 536-VIII Українським державним підприємством поштового зв'язку «Укрпошта» було введено до поштового обігу немаркований художній конверт, виконаний колективом художників Ради з питань випуску поштових марок та конвертів України. Формат конверта – С–6, наклад – 50 тис. примірників. Поштовий конверт, як унікальна пам'ятка для колекцій філателістів, прикрасив відбиток спеціального штемпеля до 100-річчя від дня народження І. К. Свешнікова.

Не залишились байдужими до ювілею вченого і колекціонери Львівського обласного товариства Асоціації філателістів України. Вони поширили державні випуски філателістичного матеріалу клубними випусками. Це – поштовий конверт «Козацька пошта», автор сюжету Андрій Пилух. На лицевому боці конверта розміщені: портрет І. К. Свешнікова, персоналізована поштова марка та відбитки штемпелів спеціального погашення. Тлом конверта слугує зображення комплексу пам'яток Національного історико-меморіального заповідника «Поле Берестецької

битви» у с. Пляшева Радивилівського р-н Рівненської обл. На зворотному боці конверта зображені: пам'ятний знак на честь українських козаків і селян – учасників Берестецької битви, встановлений у 1991 р. та кам'яний хрест на місці загибелі козаків 10 липня 1651 року. На конверті надруковані слова І. К. Свешнікова, що «Козацькі могили стали місцем вияву національної пам'яті про події 1651 року, шани, яку віддав народ загиблим у битві козакам і селянам, справжнім символом боротьби за волю народу». Ювілею І. К. Свешнікова присвячений аркуш поштових персоніфікованих марок за проектом «Власна марка» – «Любіть Україну». Сюжет для поштового аркуша обрано не випадково: безкрайні простори, блакитне небо, широкі лани, грона червоної калини, соняшники та барвисті маки є символами України.

Презентація поштових випусків та спеціальні погашення персоніфікованих марок урочисто відбулись 19 жовтня 2015 р. у Рівненському обласному краєзнавчому музеї під час проведення наукової конференції, присвяченої ювілею вченого.

Учасники круглого столу ознайомилися з фрагментами документального фільму рівненського журналіста О. Г. Бухала «Так було», присвяченого І. К. Свешнікову як блискучому досліднику історико-культурної спадщини українського козацтва.

Для учасників круглого столу була підготовлена книжкова виставка з особистої бібліотеки Ю. М. Нікольченка, що включала у себе унікальний науковий доробок І. К. Свешнікова та наукові і науково-популярні виданнями про життя і творчу діяльність видатного вітчизняного вченого.

Список використаної літератури

1. Життєвий та творчий шлях І. К. Свешнікова. До 90-річчя від дня народження видатного історика-археолога : зб. тез наук. конф. / сост. Л. Галабуз. – Рівне, 2005. – 96 с. ; *Zhyttievyyi ta tvorchyi shliakh I. K. Svieshnikova. Do 90-richchia vid dnia narodzhennia vydatnoho istoryka-arkheoloha* : zb. tez nauk. konf. / sost. L. Halabuz. – Rivne, 2005. – 96 s.

2. Ігор Кирилович Свешніков : до 80-річчя від дня народження / упор. І. Г. Пащук. – Рівне : Млинівська районна друкарня, 1995. – 38 с. ; *Ihor Kurylovych Svieshnikov : do 80-richchia vid dnia narodzhennia* / upor. I. H. Pashchuk. – Rivne : Mlynivska raionna drukarnia, 1995. – 38 s.

3. Нікольченко Ю. М. Археологічні та історико-краєзнавчі студії І.К. Свешнікова / Ю. М. Нікольченко // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Історія. Політологія. – 2012. – Вип. 4–5. – С. 92–99 ; *Nikolchenko Yu. M. Arkheolohichni ta istoryko-kraieznavchi studii I.K. Svieshnikova* / Yu. M. Nikolchenko // *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. Ser. : Istoriiia. Politolohiia.* – 2012. – Vyp. 4–5. – S. 92–99

4. Свешніков І. К. Битва під Берестечком / І. К. Свешніков. – Львів : Слово, 1992 – 304 с. ; *Svieshnikov I. K. Vytva pid Berestechkom* / I. K. Svieshnikov. – Lviv : Slovo, 1992 – 304 s.

5. Свешніков І. К. Звенигород – краєзнавчий нарис / І. К. Свешніков. – Львів : Каменяр, 1987. – 47 с. ; *Svieshnikov I. K. Zvenyhorod – kraieznavchyi narys* / I. K. Svieshnikov. – Lviv : Kameniar, 1987. – 47 s.

6. Свешніков І. К. Історія населення Прикарпаття, Поділля і Волині в кінці III–на початку II тисячоліття до нашої ери / І. К. Свешніков. – Київ : Наукова думка, 1974. – 204 с. ; *Svieshnikov I. K. Istoriiia naseleennia Prykarpattia, Podillia i Volyni v kintsi III-na rochatku II tysiacholittia do nashoi ery* / I. K. Svieshnikov. – Kyiv : Naukova dumka, 1974. – 204 s.

7. Юхимчук К. Ігор Кирилович Свешніков: нові штрихи до наукового портрета / К. Юхимчук // Вісник Львівського університету. Серія історична. - 2014. – Вип. 50. – С. 244–255 ; Yukhymchuk K. Ihor Kyrylovych Svieshnikov: novi shtrykhy do naukovo portreta / K. Yukhymchuk // Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii i storychna. - 2014. – Vyr. 50. – S. 244–255

Y. M. Nikolchenko, S. E. Orekhova

A ROUND TABLE DEDICATED TO THE 100TH ANNIVERSARY FROM THE BIRTH OF THE OUTSTANDING UKRAINIAN ARCHAEOLOGIST, HISTORIAN, ETHNOGRAPHER AND MOSESSAUR, DOCTOR OF HISTORICAL SCIENCES I.K. SVESHNIKOV

The author analyzes materials of the round table, dedicated to the 100th anniversary from the birth of the outstanding Ukrainian archaeologist, historian, ethnographer and moessaure, doctor of historical Sciences I. K. Sveshnikov, which took place on 19 October 2015 at the faculty of Mariupol state University. At the round table was attended by teachers and university students, scientific workers of the Mariupol Museum of local lore, students of secondary schools and journalists of Mariupol.

НАУКОВІ ЗДОБУТКИ КАФЕДРИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Напередодні Нового, 2016 року Маріуполя дісталася приємна звістка: наша колега, кандидат історичних наук, доцент С.Є.Орехова стала переможцем на V міжрегіональній філателістичній виставці «ФілЕкспоПермь 2015», яка проходила у місті Пермь в період з 7 по 20 грудня 2015 р і була посвячена 90-річчю пермської філателії.

Монографія «История Великой Отечественной Войны на почтовых марках СССР» була відзначена медаллю в ранзі «Золота».

Отримання цієї нагороди є закономірним підсумком багатьох років кропіткої і наполегливої роботи. На жаль, реалії сьогодення не дозволяють отримати цілком заслужену нагороду, але сподіваємося, що «нагорода знайде героя». Сьогодні ж ми можемо с гордістю привітати колегу и розмістити підтвердження її здобутків у вигляді.

